

افزایش نگرانی کشورهای حاشیه خلیج فارس با فعال‌تر شدن مسیر جنوب

گزاره

بهار ۱۳۹۷

۱۲

گزاره

دگر سویی قوانین مخدری در امارات؛ تمرکز بر توانبخشی به جای مجازات

به روزرسانی قانون مبارزه با مواد مخدر در امارات متحده عربی در اواخر سال گذشته منجر به تخفیف مجازات متخلفان مواد مخدر شده و جایگزین توانبخشی را به عنوان انتخابی مؤثرتر برای معتادان معرفی کرده است. قانون فدرال مبارزه با مواد مخدر در اواخر سال گذشته تغییر کرد، به طوری که حکم چهار سال زندان برای نگهداری مواد مخدر به دو سال کاهش یافت. با اعمال این تغییرات، به قضات این قدرت داده شده که بزهکاران مخدری را به جای تعیین جلسه دادگاه به جلسات درمان ارجاع دهند. گزینه های پیش روی افرادی که برای نخستین بار مجرم شناخته شدند نیز ارجاع آنها به یک مرکز توانبخشی به همراه حداکثر جریمه ۱۰ هزار درهم و یا ارائه خدمات اجتماعی است. دستور به روزرسانی قانون اصلی ۱۹۹۵ توسط رئیس جمهور این کشور، شیخ خلیفه صادر گردید و این به معنی آن است که مصرف مواد دیگر در این کشور جرم محسوب نمی شود. بر اساس قانون جدید، چنانچه مصرف کننده مواد توسط خانواده ی خود به یک مرکز توانبخشی، پلیس و یا دادستان معرفی و تحویل داده شود، از مجازات کیفری معاف خواهد بود و تا زمانی که بنابر تصمیم آن مرکز می تواند به جامعه باز گردد تحت درمان قرار خواهد گرفت. آمار دقیقی در رابطه با تعداد کل معتادان مواد مخدر در امارات در دسترس نیست، اما افزایش میزان کشفیات مواد مخدر حکایت از رشد روبه فزونی این معضل است. در سال گذشته، تعداد قرص های مخدری کشف شده در امارات متحده عربی افزایش ۲۹۰ درصدی داشت و از ۱۱ میلیون در سال ۲۰۱۵ میلادی به ۴۲.۵ میلیون در سال گذشته رسید. در ماه مارس، سرهنگ سعید آل صعودی، رئیس مبارزه با مواد مخدر در وزارت کشور، اعلام کرد تولید کاپتاگون و کریستال متامفتامین در شورای همکاری خلیج فارس در سال های اخیر به علت آشفتگی های سیاسی و چالش های امنیتی به حداکثر رسیده و شرایطی را مهیا ساخته که مجرمان بیشترین سود را از خلاء های ممکن می برند و شکوفاتر می شوند.

وی اعلام کرد، شمار افرادی که در امارات متحده عربی در رابطه با مواد مخدر - قاچاق و مصرف - دستگیر شده‌اند، از ۱۷۳ مورد در سال ۲۰۱۵ به ۳۹۱ مورد در سال ۲۰۱۶ افزایش یافته‌است؛ بنابراین از منظر او نوعی هدف‌گیری عمدی نسبت به منطقه‌ی حاشیه خلیج فارس وجود دارد. وی این شرایط را چالشی بزرگ برای کشورش دانست.

بصره، مرکز رویدادهای مخدری در عراق^۱

خبرگزاری نیو عرب^۱، در گزارشی که مورخ^۲ ژانویه سال جاری میلادی پیرامون وضعیت مواد مخدر در شهر بصره منتشر کرد، این شهر را، که در جنوب عراق واقع شده‌است، در زمینه فروش و مصرف مواد مخدر جلودار دانست و اضافه کرد دستگیری‌ها و صدور محکومیت‌های مربوط به فروش و مصرف مواد در این شهر از اواخر سال ۲۰۱۴ تاکنون تقریباً به نسبت سه سال گذشته دو برابر شده‌است. در دوران حکومت صدام حسین، فروش و نگهداری هر نوع مواد مخدر دارای مجازات اعدام بود که نقش بازدارندگی بسیاری در وقوع جرائم مربوطه داشت. با این حال، با حذف حکم اعدام پس از حمله سال ۲۰۰۳ به رهبری ایالات متحده که منجر به نابودی صدام شد، بصره شاهد افزایش شدید قاچاق و فروش مواد مخدر، از جمله حشیش و متامفتامین بوده‌است.

تشدید تجارت مواد مخدر هم‌چنین به علت خلاء امنیتی حاصل از بسیج نیروها و حرکت آن‌ها از مرزها برای پیوستن به جنگ علیه تروریست‌های داعش رخ داده‌است. یک افسر ارشد پلیس مبارزه با مواد مخدر به اسوشیتدپرس گفت که از اکتبر ۲۰۱۵ تا دسامبر ۲۰۱۷ پلیس ۴۰۳۵ دلال و مصرف‌کننده را دستگیر کرده‌است. مقامات و فعالان دولتی مرزهای پرنفوذ عراق، ممنوعیت گسترده الکل و فساد و بیکاری را به عنوان دلایل افزایش مصرف مواد ذکر می‌کنند.

دکتر عماد عبدالرزاق، مشاور وزیر بهداشت فدرال در موضوع سلامت روانی، گفت که اگرچه مشکل در سراسر کشور در مقایسه با کشورهای همسایه پایین‌تر است، اما گزارش‌هایی مبنی بر تشدید این معضل در دست است. مقامات کشور عراق اعلام کرده‌اند، از حیث گستره‌ی معضل مواد مخدر پس از شهر بصره، استان‌های بغداد و میسان در رتبه‌های بعدی جای دارند.

به لحاظ موقعیت جغرافیایی، بصره در مرز ایران و کویت قرار دارد (دو کشوری که در آن میزان مصرف نسبتاً بالاست) و تنها خروجی کشور به خلیج فارس است و به دلیل این که تمامی کالاهای خارجی از این ناحیه وارد عراق می‌شود، بسیار در معرض قاچاق قرار دارد و آسیب‌پذیرتر است. مقدار زیادی مواد مخدر در انبارهای کالا در بندر بصره و گذرگاه‌های مرزی کشف شده‌است. عبدالرزاق می‌گوید مواد انتخابی اکثر مصرف‌کنندگان کریستال متامفتامین است؛ ماده‌ی سفیدرنگ بلوری که در کشورهای همسایه تولید می‌شود و به صورت استنشاقی، تدریجی و تزریقی مصرف می‌شود. بقیه موارد مرتبط است با سوءمصرف داروهایی که به عنوان مسکن

1. the NewArab

و در درمان اختلالات روانی به کار می‌روند همچون مشتقات مورفین پایه همچون کدئین، پارکیزول^۲، والیوم^۳ و سومادریل^۴.

با این وجود، عقیل الصباغ، روانپزشک، مدعی شده که آمار رسمی در مورد میزان سوء مصرف مواد، واقعیت موجود در استان بصره را منعکس نمی‌کند. همکار الصباغ، نزاح نجیم، تصریح کرد، کریستال محبوب‌ترین ماده‌ی مخدر در بصره است که ۶۲٫۱ درصد از میزان مصرف این ماده در کل کشور در این استان رخ می‌دهد. به دنبال آن ترامادول و حشیش در مرتبه‌های بعدی هستند. او افزود بیشترین آسیب‌ها بین سنین ۱۸ تا ۳۰ سال رخ می‌دهد که ۱۰ تا ۱۲ درصد آن‌ها زنان هستند.

عراق دارای مراکز پزشکی و توانبخشی تخصصی نیست و از کمبود شدید روانپزشکان، روانشناسان و مددکاران اجتماعی رنج می‌برد. الصباغ، رئیس بخش روانپزشکی بیمارستان عمومی بصره، گفت که این کشور دارای مراکز توانبخشی تخصصی نیست و از کمبود شدید روانپزشکان، روانشناسان و مددکاران اجتماعی رنج می‌برد. وی توصیه می‌کند بیماران به منظور پیگیری مراحل درمانی خود به خارج از خاک کشور و عمدتاً به ایران، اردن و مصر سفر کنند. در اوایل سال جاری، عراق نخستین مرکز تخصصی بهداشت روان و توانبخشی خود را در بصره با حدود ۴۰ تخت‌خواب پس از سال‌ها پیگیری توسط الصباغ راه‌اندازی کرد. او همچنان در انتظار تصویب مقامات برای استخدام پزشکان و روانپزشکان از مصر برای درمان بیماران و آموزش عراقی‌هاست.

انعکاس تشدید معضل مواد مخدر در بصره را می‌توان از بسط و گسترش اداره‌ی مبارزه با مواد مخدر بصره به وضوح دریافت. این اداره از یک مرکز کوچک با ۱۵ سرباز و یک افسر در سال ۲۰۱۴ به یک سازمان متشکل از ۱۹۵ سرباز و ۱۷ افسر تبدیل شده‌است. ۸۵ عضو دیگر نیز به زودی به این اداره می‌پیوندند. همچنین سال گذشته، به دلیل تعداد فزاینده‌ی معتادان و دلالتان مواد مخدر دستگیرشده، دو بازداشتگاه به این مجموعه اضافه شده‌است. یک افسر ارشد به‌صورت ناشناس از نیاز این مرکز به حمایت مالی، سگ‌های موادیاب، شناساگرهای مدرن مواد و وسایل نقلیه و تجهیزات خبر داد و افزود، تعداد نیروهای امنیتی ایده‌آل برای این مرکز ۷۵۰ نفر است.

یک فعال حوزه‌ی آسیب‌های اجتماعی به نام سمیرا مالکی که در حال کارگردانی فیلمی با عنوان «بهاء» در رابطه با معضل خرده‌فروشی مواد مخدر در بصره است هشدار داد، که اگر این وضعیت وخیم‌تر شود، به‌زودی بصره شاهد این خواهد بود که مصرف مواد و اعتیاد به یک رفتار عمومی حتی در مراکز عمومی تبدیل شده‌است.

2. Parkizol

3. Valium

4. Somadril

گسترش مواد مخدر و افزایش شیوع اعتیاد در کویت؛ عاملی برای نگرانی خانواده‌ها»

کویت آمار و ارقام هشداردهنده از موارد کشفیات مرتبط با مواد مخدر در سال‌های اخیر به ثبت رسانده‌است. بر اساس گزارش دپارتمان کنترل مواد مخدر کشور کویت، در سه ماه اول سال ۲۰۱۷، ۱۴۸ کیلوگرم حشیش، ۹ کیلوگرم شایو، ۳ کیلوگرم هروئین، ۷ کیلوگرم پیش‌ساز شیمیایی، یک کیلوگرم تریاک و ۱۷۷ هزار قرص‌های اوپیوئیدی کشف و ضبط شده‌است. در همین دوره نیز، تعداد ۳۵۴ مورد دعوای کیفری در برابر متهمان که تلاش برای قاچاق مواد مخدر به کشور داشتند ثبت شده است.

آمار رسمی وزارت دادگستری کویت نشان می‌دهد که در سال ۲۰۱۶، پرونده‌های مربوط به مواد مخدر ۲۳۸۳ مورد ثبت شده است که از آن تعداد، ۲۲۸۳ مورد احضاریه بوده و تعداد پرونده‌های مربوط به مواد مخدر بیش از سایر انواع جرائم جنایی است. در این رابطه، سرپرست گروه مبارزه با مواد مخدر، سرتیپ بدر الغادوری، در حاشیه یک کارگاه آموزشی تحت عنوان «پیوند میان مواد مخدر، افراط‌گرایی و تروریسم» اعلام کرد که مصرف مواد مخدر سبب ۳۳۳ مورد مرگ در بین سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶ در کشور کویت شده است. این در حالی است که موارد مرگ و میر ناشی از مصرف مواد از ابتدای سال ۲۰۱۷ تا ماه سپتامبر ۵۶ مورد بوده است.

او افزود بر اساس آمار ارائه شده توسط مرکز درمان اعتیاد وابسته به وزارت بهداشت این کشور، تعداد ۱۷۳۳ بیمار وابسته به مواد در این مرکز تحت معالجه قرار گرفتند؛ علاوه بر این، ۱۱۱۴۳ نفر دیگر نیز در بخش سرپایی مورد درمان قرار گرفته‌اند. وی خاطرنشان کرد: «این مرکز در نظر دارد ظرفیت درمانی خود را بالغ بر ۳۰۰۰ بیمار معتاد به مواد مخدر در کشور افزایش دهد».

مهندس نادر العظیمی، مخترع کویتی که جوایز متعددی را برای این کشور به دست آورده است، ضمن تأکید بر اهمیت پرورش استعداد و سرگرمی در میان دانش‌آموزان تصریح کرد چنین برنامه‌هایی می‌تواند نوجوانان را در برابر مواد

مخدر غیرقانونی محافظت و صیانت کند. او نیاز به پرکردن اوقات فراغت جوانان و دانش‌آموزان از طریق سرگرمی‌های مفید را لازمی پیش‌گیری از تجربه استعمال مواد مخدر اعلام کرد.

یک روحانی کویتی به‌نام صالح الغنیم همچنین اظهار داشت که ضروری است اصول دین را در قلب جوانان ایجاد و تحکیم کرد و آن‌ها را تشویق به دعا و خواندن قرآن کریم نمود. او همچنین از والدین جوانان خواسته‌است تا از فرزندان خود مراقبت کنند تا تغییرات در سلامت روان خود را دریابند تا بتوانند مسائل را در مراحل اولیه حل کنند.

- i. <https://www.thenational.ae/uae/drugs-law-changes-shifted-focus-to-rehabilitation-rather-than-punishment-1.4840>
- ii. <https://www.alaraby.co.uk/english/society/2018/1/2/basra-the-epicentre-of-iraqs-drug-problem>
- iii. <https://www.arabtimesonline.com/news/spread-narcotics-cause-rise-addicts-country-parents-urged-keep-watch-childrens-activities>

مرکز تحقیقات، رهبریات و مطالعات بین‌المللی مواد مخدر

هم‌اندیشی جهانی راه‌برتر

Center for Universal Drug Researches Approaches & Studies (CUDRAS)

خیابان دکتر شریعتی، خواجه عبدالله انصاری، نبش کوچه هشتم، پلاک ۹۸، واحد ۱۰

تلفن: ۲۲۸۷۶۹۸۲

کد پستی: ۱۶۶۱۶۶۵۷۰۱